

Stan na 4 grudnia 2018 r.

ŹRÓDLAK Wojciech

**Skorowidz PRZEDMIOTOWY
ikonografii łódzkiej do „Łodzi w Ilustracji”**

(dodatek ilustrowany do „Kuriera Łódzkiego” w okresie 24 VIII 1924 – 27 VIII 1939)
(<http://bcu.lib.uni.lodz.pl/dlibra/collectiondescription?dirids=6>)

**>> ostatni opracowany numer „Łodzi w Ilustracji”:
nr 52, z 29 XII 1935 r. <<**

**© korzystaj do woli z tych informacji, ale nie zapomnij w
odsyłaczku podziękować; uzupełnienia, korekty i uwagi mile
widziane**

UWAGA:

**KORZYSTAJ Z PRZYCISKU „PLAN DOKUMENTU”, KTÓRY ZNAJDZIESZ NA
PASKU W GÓRZE EKRANU (lupa na tle ikony dokumentu), ŻEBY POZNAĆ
OGÓLNIĘ STRUKTURĘ HASEŁ LUB SZYBKO ODNALEŹĆ POSZUKIWANE
HASŁO.**

WSTĘP

Zasady opisów

1. Na tym etapie pracy skoncentrowano się wyłącznie na zapisach bibliograficznych
2. Informacje pod danym hasłem o instytucji, stowarzyszeniu itp. mają wyłącznie charakter roboczy. Ich rzetelne opracowanie jest zaplanowane na drugi etap prac nad skorowidzem.
3. W zasadzie wszystkie informacje zawarte w opisach pod hasłami pochodzą z podpisów pod zdjęciami opublikowanymi w „Łodzi w Ilustracji”. Jeżeli zostały rozszerzone w oparciu o inne materiały, to wymieniono je w „Bibliografii” danej osoby.
4. Układ i ilość haseł jest odzwierciedleniem odnalezionych fotografii do danego tematu. Inaczej mówiąc: nie ma zdjęcia nie ma hasła !
5. Żółte **podświetlenia** to informacje „do wyjaśnienia” lub „do uzupełnienia”.
6. Opisy zostały tak sformułowane, aby można było dokonać wstępnego wyboru poszukiwanego zdjęcia bez jego oglądania.
7. Tam gdzie było to do ustalenia lub taka informacja została zawarta w podpisie podano dokładne daty wykonania danego zdjęcia.
8. W odniesieniu do placówek łódzkich różnego rodzaju instytucji, stowarzyszeń i organizacji itp. przyjęto jednolitą formę „oddział łódzki” zamiast np. „w Łodzi”

LITERA „Ś”

1. ŚMIETNIKI, ŚMIECIARZE, SZMACIARZE

1934

– nr 45, z 11 XI, s. 6: podpis: „Śmieciarze łódzcy na podmiejskich polach zbierają odpadki i szkło, które następnie sprzedają hutom szklanym”

1935

– nr 42, z 20 X, s. 3: podpis pod zdjęciem: „Szmaciarze przebierający poza obrębem miasta (na Zdrowiu) „cenniejsze” sztuki zebranego plonu dziennego”; zdjęcie wykonane prawdopodobnie w rejonie szosy konstantynowskiej

2. ŚWIĘTA

porównaj: – DNI

„(...) Druga Rzeczpospolita musiała zaprojektować własne święta, podobnie jak musiała wynaleźć własną tożsamość polityczną. W pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości ceremonie miały raczej skromny przebieg i koncentrowały się wokół trzech dat: 3 maja, 6 sierpnia i 11 listopada. Punktem zwrotnym stał się 1926 rok. Po zamachu majowym kultura polityczna II RP zaczęła ulegać szybkim przeobrażeniom. Do kalendarza obchodów dopisywano nowe święta – przede wszystkim Święto Morza, doroczny Zjazd Legionistów, Tydzień Gór, dożynki, rocznica powstania listopadowego, a także rocznica zajęcia Wilna przez gen. Lucjana Żeligowskiego.

Obrzędowość polityczna II Rzeczypospolitej była rozwinięciem kultu wodza – najważniejszego źródła legitymizacji dla ekipy piłsudczykowskiej. Dodajmy: nie wyróżniała się pod tym względem na tle większości państw europejskich. Dlatego wśród świąt państwowych na pierwszym miejscu plasowały się imieniny Józefa Piłsudskiego. Dzień ten formalnie nie miał rangi święta narodowego, jednak jego huczne obchody były organizowane przez struktury państwa.

(...) Święta państwowe po 1926 r. miały być czymś więcej niż widowiskiem lub konwencjonalnym symbolem państwowości – miały być narodowym misterium. „Urobienie duszy obywatela, oto cel obchodów – czytamy w broszurze wydanej przez instytut Propagandy Państwowotwórczej – Z roli tej organizatorzy muszą sobie dokładnie zdawać sprawę. Chodzi o dusze uczestników, więc o stworzenie takiej moralnej atmosfery, która by zmusiła słuchacza do wchłonięcia danej mu strawy duchowej, tak, by stała się częścią jego jaźni. W pierwszym rządzie obchody muszą wpłynąć na stan uczuciowy i wyobraźnię. Środkami do tego są przemówienia, deklamacje, śpiew.

(...) Treść haseł, ikonografia i kalendarz świąteczny PRL były kopią wzorów radzieckich, jednak wiele komunistycznych obrzędów stanowiło przedłużenie ceremoniałów państwowych odprawianych przed wojną. Podobieństwa są czasami uderzające.” (...)” [1].

BIBLIOGRAFIA:

[1] OSEKA Piotr, Każecie, to idziemy. [w:] „Polityka”, 3 V 2008, nr 18, ss. 88–91.

– państwowe i inne

= imieniny Prezydenta Ignacego Mościckiego (.....)

– imieniny Józefa Piłsudskiego (19 marca)

Po raz pierwszy obchodzone w konwencji święta państwowego w 1927 roku. Na przebiegu święta czuwał Komitet Główny Obchodu Imienin Marszałka Piłsudskiego. W obchodach całymi klasami uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych i średnich

= imieniny marszałka Edwarda Rydza Śmigłego (.....)

= Święto Lasu (koniec kwietnia lub początek maja)

Z podpisu: „Zwyczajem tradycyjnym, gwoli pogłębienia kultu dla piękna przyrody odbyło się w Łodzi, w tygodniu ubiegłym, „Święto Lasu” – dzień propagandy ochrony pomników przyrody. W święcie tem wzięły udział organizacje społeczne, korporacje i młodzież szkolna.” („Łwl”, 1935, nr 18, s. 1).

= Święto Plonów; dożynki (koniec sierpnia)

porównaj: **MIEJSCOWOŚCI i WSIE** – Spała

„(...) Tradycyjne święto plonów [w II RP] przekształcono w wydarzenie o charakterze ogólnokrajowym, narodowym. Sens nowego rytuału polegał przede wszystkim na przypisaniu głowie państwa atrybutów gospodarza. Wedle tej optyki władza polityczna miała być władza patriarchalna – troskliwą i opiekuńczą, ale zarazem wymagającą oraz suwerenną. Ceremoniał państwowych dożynek był metaforą hołdu składanego rządzącym przez rządzonych.

Na scenariusz uroczystości składała się folklorystyczna tradycja na równi z militarną celebrą. Nie zabrakło ludowych przyśpiewek, tańców i odgrywania żniwnych scen oraz alegorycznych wyobrażeń przyrody – państwowy charakter święta wymuszał jednak rozmaite uzupełnienia i modyfikacje. Dożynkowy korowód przeistoczył się w chłopski pochód; rolę trybunu pełniło podium wzniesione na tę okazję przed prezydenckim pałacem w Spale. Z roku na rok ceremoniał stawał się coraz wystawniejszy. Rostała liczebność delegacji, ludowe stroje uzupełniano różnymi dodatkami i rekwizytami: przestaniem dożynek stała się gloryfikacja państwa i narodu. (...)” [1].

BIBLIOGRAFIA:

[1] OSEKA Piotr, Każecie, to idziemy. [w:] „Polityka”, 3 V 2008, nr 18, ss. 88–91.

= Uchwalenie Konstytucji 3 Maja w 1791 r. (3 maja)

patrz: **MANIFESTACJE** – 3 Maja

BIBLIOGRAFIA:

[1] Ustawa z dn. 29 IV 1919 o święcie narodowym 3 Maja [w:] „Dziennik Praw Państwa Polskiego”, 1919, nr 38, poz. 281 (weszła w życie 3 V 1919 r.).

1928

– nr 20, z 13 V, s. 1: poczet sztandarowy 28 pułku podczas nabożeństwa przed łódzką katedrą z okazji święta 3 Maja

1929

– nr 19, z 12 V, s. 1: wystąpienie [kogo?] uroczystość z okazji 138 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja; na pl. Katedralnym
s. 3: defilada na ul. Piotrkowskiej

1930

– nr 20, z 11 V, s. 3: defilada wojsk łódzkiego garnizonu z okazji święta 3 Maja

1933

– nr 20, z 14 V, s. 6: uczniowie Prywatnej Szkoły Powszechnej (ul. ....) M. ....
Wesołkówny (ul. ....) uczestniczący w akademii szkolnej z okazji 3 Maja; zdjęcie wykonane w Szkole)
s. 8: poczet sztandarowy garnizonu łódzkiego podczas pochodu z okazji święta 3 maja; Plac Wolności

= Święto Matki (... czerwca)

1932

– nr 23, z 5 VI, s. 4: uroczystość z okazji „Święta Matki” przygotowana przez uczennice Gimnazjum Humanistycznego Żeńskiego Adeli Skrzypkowskiej

= Święto Morza (przełom czerwca i lipca)

porównaj: **ORGANIZACJE i STOWARZYSZENIA** – Liga Morska i Kolonialna, okręg łódzki

Pierwsze „Święto” odbyło się w Gdyni 31 lipca 1931 roku a decyzją Rady Głównej LMiK nadano mu charakter ogólnopolskiej manifestacji. Było główną formą popularyzacji programu LMiK realizowane z niezwykle dużym nakładem środków. W 1937 r. zmieniono jego nazwę na „Tydzień Morza”, a w 1938 r. na „Dni Morza”.

Główne cele: 1) wielka manifestacja polityczna wyrażająca gotowość narodu polskiego do Obrony Pomorza i dostępu do Bałtyku przed rewizjonizmem niemieckim, 2) uzmysłowienie polskiemu społeczeństwu faktu, że pełna niezależność gospodarcza Polski, a zatem i polityczna, jest możliwa tylko przy posiadaniu własnego i w pełni wykorzystywanego dostępu do morza, 3) popularyzacja określonego programu rozwoju gospodarki morskiej, Marynarki Wojennej i żeglugi śródlądowej.

Pierwsze obchody w 1933 r. pozwoliło na wypracowanie ramowego schematu obchodu „Święta”, który z zasadzie powielano z niewielkimi zmianami w latach następnych. Inaczej jedynie rozkładano akcenty propagandowe w poszczególnych latach.

W dniu 28 czerwca – zalecał okólnik Komitetu Wykonawczego Święta Morza” – wszystkie komitety obchodów przeprowadzają w miarę możliwości wspólnie z istniejącymi klubami sportów wodnych w danym mieście, tradycyjne uroczystości puszczania „wianków” poprzedzone przemówieniami podkreślającymi obecny cel dawnej tradycji – obchód „Święta Morza”. W miarę możliwości należało przewidzieć pokaz sztucznych ogni, iluminacje, korowody łodzi, sobótki itp.. O godz. 20.00 miał wyruszać capstrzyk wszystkich orkiestr ulicami miasta, w których miały brać udział członkowie LMiK, organizacje pokrewne oraz wojsko z

pochodniami i transparentami z napisami typu: „Święto Morza”, „Rewizja granic – to wojna”, „Wara od polskiego Pomorza” etc.

W dniu 29 czerwca wszystkie budynki i środki transportowe powinny być bogato udekorowane. Cały Kraj miał mieć wygląd odświętny. O godzinie 10.00 miały bić wszystkie dzwony przed rozpoczynającymi się okolicznościowymi nabożeństwami, po których, od odpowiednimi transparentami zawierającymi hasła propagandowe miały ruszyć pochody ku najbliższej wodzie, a jeśli to niemożliwe to na reprezentacyjny plac w celu wysłuchania przemówień i uchwalenia rezolucji. . O godzinie 12.00 miały się rozpocząć akademie, a po południu zabawy ludowe, regaty na rzekach, jeziorach oraz imprezy z których czysty dochód miał być przeznaczany na „Fundusz Obrony Morskiej” i „Fundusz Akcji Kolonialnej” [1].

BIBLIOGRAFIA:

[1] Białas Tadeusz, *Liga Morska i Kolonialna, 1930-1939*. Gdańsk 1983, sds. 248–256 (rozd. p.t. „Masowe imprezy i obchody propagandowe”).

1933

– nr 28, z 9 VII, s. 2: akademie z okazji Święta Morza w Klubie Pracowniczym (?) Pracowników (?) zjednoczonych Zakładów K. Scheiblera i L. Grohmana

1934

– nr 26, z 8 VII, s. 2: poczty sztandarowe organizacji młodzieżowych (na 1. planie NN żeńskiej drużyny harcerskiej) opuszczające łódzką katedrę po uroczystej mszy z okazji Święta (29.06.1934)

= Święto Żołnierza vel Wojska Polskiego (15 sierpnia)

Święta ustanowione na pamiątkę tzw. „Cudu nad Wisłą” w 1920 r., kiedy wojska polskie rozgromiły idące na Warszawę wojska rosyjskie. Jest to jednocześnie w tradycji polskiego kościoła katolickiego święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

1925

– nr 34, z 23 VIII, s. 4: defilada, m.in. 31 pp Strzelców Kaniowskich z okazji Święta Żołnierza; zdjęcie wykonane przed hotelem „Grand”

= Święto Odzyskania Niepodległości (zazwyczaj 1. niedziela po 11 Listopada)

Ustanowione świętem państwowym dopiero w 1937 r., dla upamiętnienia z jednej strony rocznicy podpisania zawieszenia broni przez Niemcy na froncie zachodnim i tym samym rozpoczęcie procesu restytucji Państwa Polskiego, z drugiej dla upamiętnienia dnia przekazania przez Radę Regencyjną naczelnego dowództwa nad tworzącym się Wojskiem Polskim Józefowi Piłsudskiemu oraz oddaniu się do Jego dyspozycji Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej Ignacego Daszyńskiego.

Ustanowienie tego święta było też podyktowane chęcią sakralizacji i nimbu ważności niezwykłego od dwóch lat J. Piłsudskiego.

Do tego czasu obchodzone jako święto wojskowe, zazwyczaj w 1. niedzielę po 11 listopada.

Po II wojnie światowej i zmianie ustroju społeczno-politycznego Polski od 1947 r. zniesione. W zamian ustanowiono świętem narodowym Polski data powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego w Lublinie (22 Lipca 1944), która funkcjonowała do 1999, kiedy to, po ponownej zmianie ustroju społeczno-politycznego, święto 11 Listopada ponownie przywrócone.

Przez cały ten okres, 1947–199... święto 11 Listopada było obchodzone oficjalnie w kręgu polskiej emigracji na Zachodzie i z mniejszym lub większym zaangażowaniem w Kraju przez środowiska opozycyjne.

BIBLIOGRAFIA:

[1] MIROWSKI Mikołaj, *PRL data siłę świętu 11 Listopada*; [w:] „Polska. Dziennik Łódzki.”, wyd. A, 10-11 XI 2015, nr ..., s. 11.

1927

– nr 47, z 20 XI, s. 1: defilada wojskowa z okazji IX rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę; na zdjęciu miejsce przyjęcia defilady, ul. Piotrkowska 104 (pałac Heinzla); grupa osób przyjmujących defiladę

1928

– nr 46, z 11 XI, s. 2: fotoreportaż z defilady wojsk łódzkiego garnizonu z okazji święta 11 Listopada¹

– przemarsz pododdziałów karabinów maszynowych

– przemarsz pododdziałów piechoty

– nr 47, z 18 XI, s. 3: obchody święta 11 Listopada, również X-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę

– pododdziały 28 i 31 pułków piechoty na uroczystej mszy w kolumnach przed łódzką katedrą; widok z góry

– Płyta Nieznanego Żołnierza pokryta kwiatami

– przemarsz łódzkiej młodzieży ul. Piotrkowską

– nr 48, z 25 XI, s. 2: scena ze szkolnego przedstawienia przygotowanego przez uczniów

¹ Na pewno użyto tu zdjęć z lat ubiegłych, chociaż rzeczywiście takowa defilada odbyła się

Szkoły Powszechnej nr 97 (dla dzieci głuchoniemych; ul. Pabianicka 34)
z okazji święta 10-lecia Niepodległości Polski

1933

– nr 47, z 19 XI, s. 3: Płyta Nieznanego Żołnierza w Łodzi pokryta kwiatami z okazji Święta Niepodległości – 11 Listopada

1935

– nr 47, z 24 XI, s. 3: grupa uczniów Publicznej Szkoły Powszechnej nr 5 (Łęczycka 23) na pamiątkowym zdjęciu po akademii z okazji 11 Listopada wraz z 90-letnim Ignacym Harde, łodzianinem, uczestnikiem powstania styczniowego

= **Święto Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego**

Obchodzone w II połowie czerwca; od 1926 roku. W latach 1933–1934 Okręg Łódzkiego WF i PW był organizatorem i uczestnikiem święta na stadionie w Spale z udziałem przedstawicieli najwyższych władz państwowych i wojskowych z prezydentem R.P. Ignacym Mościckim na czele.

1927

– nr 42, z 16 X, s. 3: oddział „Sokołów konnych” uczestniczący w defiladzie z okazji Święta WF i PW w Łodzi

1931

– nr 23, z 7 VI, s. 5: fotoreportaż z V święta Wychowania Fizycznego w Łodzi; zdjęcie wykonane na stadionie Wojskowego Klubu Sportowego w Łodzi

1934

– nr 24, z 17 VI, s. 2: kolumna łódzkich harcerzy podczas defilady z okazji święta Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego; park im. J. Poniatowskiego (10.06.1934)

grecko-katolickie

= **Święto Jordanu (19 stycznia)**

Święto poświęcenia wody, która później wierni kropili swoje domostwa. Przepisywano jej również wartości ozdrowieńcze. Wieczorny posiłek spożywany w tym dniu zamyka bożonarodzeniowy okres świąteczny. Jednocześnie święto jest też symbolem pożegnania dusz zmarłych.

1930

– nr 4, z 27 I: pierwsze w Łodzi, po okresie zaborów, uroczystość „Święta Jordanu” specjalnie zorganizowane dla żołnierzy z łódzkiego garnizonu tego wyznania na stawie w parku im. księcia J. Poniatowskiego (19.01.1930)
s. 1: trzech duchowni grecko-katolicki na łodzi zamrożonego stawu
s. 3: – przemarsz żołnierzy tego wyznania z chorągwiami kościelnymi ulicami Łodzi na miejsce uroczystości
– grupa duchownych grecko-katolickich biorących udział w uroczystości

1934

– nr 4, z 28 I, s. 5: uroczystość „Święta Jordanu” na stawie w parku im. J. Poniatowskiego, zorganizowana przez łódzką parafię grecko-katolicką; moment poświęcenia wody przez ks. Ilkowa (19.01.1934)

rzymsko-katolickie

BIBLIOGRAFIA:

[1] GRONCZEWSKA Anna, *Wielkanocne tradycje i obrzędy różnych wyznań w historii Łodzi*; [w:] „Kocham Łódź” (dod. do „Polska. Dziennik Łódzki”), nr 433, 14 IV 2017, ss. 10-11.

= **„jajka wielkanocne” (kwiecień)**

1931

– nr 18, z 3 V, s. 3: „jajko” wielkanocne członków Cechu Piekarzy w Łodzi; zdjęcie wykonane w siedzibie Cechu Rzeźniczo-Wędliniarskiego w Łodzi, przy ul. Kopernika 46

1932

– nr 16, z 17 IV, s. 6: uroczystość „jajka wielkanocnego” członków Zjednoczenia Narodowego Mocarnej Polski

1933

– nr 18, z 30 IV, s. 4: członkowie Koła Przyjaciół 5 baonu 128 Miejskiego Pułku

Przysposobienia Wojskowego wraz z dowództwem pułku na wielkanocnym „jajku” w lokalu Cechu Rzeźniczo-Wędliniarskiego w Łodzi, ul. Kopernika 46

= Święto Bożego Ciała (czerwiec)

1929

- nr 23, z 9 VI: obchody święta Bożego Ciała w Łodzi
  - s. 1: procesja wychodząca z katedry
  - s. 3: - modlitwa przed ołtarzem usytuowanym przed Seminarium Duchownym w Łodzi
    - procesja
    - modlitwa przed jednym z ołtarzy ulicznych
    - modlitwa przed jednym z ołtarzy ulicznych

1931

- nr 24, z 14 VI, s. 6: obchody święta Bożego Ciała w Łodzi; procesja wychodząca z katedry

1932

- nr 23, z 5 VI, s. 4: obchody święta Bożego Ciała w łódzkiej katedrze

1933

- nr 26, z 25 VI, s. 1: fotoreportaż z uroczystości Bożego Ciała w Łodzi; 4. zdjęcia wykonane przed kościołem MB Zwycięskiej

1934

- nr 23, z 10 VI, s. 1: fotoreportaż z obchodów święta Bożego Ciała w Łodzi (procesja na trasie katedra – Piotrkowska – kościół MB Zwycięskiej)
  - bp K. Tomczak niesie monstrancję
  - grupa księży poprzedzająca monstrancję
  - grupa księży uczestniczących w procesji
  - grupa księży uczestniczących w procesji
- s. 2: - grupa księży na czele procesji
  - szpaler chorągwi organizacji społeczno-politycznych przed kościołem MB Zwycięskiej
  - widok ogólny kościoła MB Zwycięskiej podczas święta Bożego Ciała
- s. 4: modlitwa przed jednym z ołtarzy na trasie procesji

= Święto Chrystusa Króla (październik)

Święta jakkolwiek kościelne, to w rzeczywistości od początku lat 30-tych XX w. przybrało w Polsce charakter kościelno-państwowy. W akademiach odbywanych w tym dniu uczestniczyli obok lokalnego episkopatu przedstawiciele miejscowych władz państwowych, miejskich (lub wiejskich, gromadzkich, powiatowych).

Zaczęło być obchodzone w ten sposób dopiero od roku 1930.

1932

- nr 45, z 6 XI, s. 2: akademia z okazji święta Chrystusa Króla, zorganizowana przez stowarzyszenia i organizacje katolickie w sali Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej

1934

- nr 44, z 4 XI, s. 5: msza święta odprawiana przez ks. bp K. Tomczaka w kaplicy szpitalnej szpitalu im. Świętej Rodziny przy ul. S. Wigury z okazji poświęcenia Szpitala i jako element obchodów święta Chrystusa Króla (**28.10.1934**)
- s. 6: widok ogólny sali w Zgromadzeniu o.o. Salezjanów przy ul. Wodnej podczas akademii z okazji Święta Chrystusa Króla, z udziałem lokalnych władz państwowych, miejskich i kościelnych (m.in. ks. bp K. Tomczaka; **28.10.1934**)

= Święto Zmarłych (1 listopada)

1925

- nr 45, z 8 XI: uroczystość złożenia wieńcy Na „Płycie Nieznanego Żołnierza” przed katedrą z okazji Święta Zmarłych (**2.11.1925**)
  - s. 1: przedstawiciele władz miejskich i wojskowych z Garnizonu Łódzkiego
  - s. 2: - delegacje stowarzyszeń i związków zawodowych przed złożeniem kwiatów

- delegacja artystów Teatru Miejskiego
- delegacja byłych wojskowych [ustalić oficjalną nazwę], „Sokoła” i „Strzelca”

= „choinki”, „gwiazdki”, „opłatki bożonarodzeniowe, wigilijne”, wigilie (grudzień)

1927

- nr 4, z 23 I, s. 2: „opłatek” członków Towarzystwa śpiewaczego „Lira” w sali Domu Ludowego Stow. Robotników Chrześcijańskich przy ul. Przejazd 34.

1928

- nr 1, z 1 I, s. 2: – „gwiazdka” dla sierot „Gniazda” (na Kałach) zorganizowana w Państwowym Gimnazjum im. ks. S. Skorupki przy ul. S. Żeromskiego 10 (21.12.1927)
- „choinka” uczniów Prywatnej Szkoły Powszechnej ..... Zarzyckiej (ul. ....)
- nr 2, z 8 I, s. 2: „choinka” dla dzieci członków Kasy Emerytalno–Pożyczkowej Pracowników Elektrowni Łódzkiej
- nr 5 [jest nr 4], z 29 I, s. 3: „opłatek” w III Państwowym Gimnazjum Męskim im. J. Piłsudskiego; grono nauczycielskie wraz z uczniami

1929

- nr 1, z 6 I, s. 3: „choinka” w Szkole Rytmiki i Tańca Stefanii Paszkówny

1930

- nr 2, z 11 I, s. 5: wspólna Wigilia uczniów i nauczycieli Szkoły Powszechnej Nr 2, ul. Podmiejska 21 (Chojny); 2 zdjęcia
- nr 2, z 12 I, s. 7: urzędnicy Elektrowni, lub i członkowie Kasy Emerytalno–Pożyczkowej z rodzinami na „choince” w siedzibie Zarządu Elektrowni przy ul. Przejazd.
- nr 3, z 19 I, s. 6: „choinka” dla dzieci pracowników Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi (w salach tegoż Urzędu)
- nr 4, z 27 I, s. 6: przedstawiciele Cechu Mistrzów (Majstrów) Cukierniczych na „opłatku” zorganizowanym przez Związek Subiektów Cukierniczych

1931

- nr 1, z 4 I, s. 4: „gwiazdka” szkolna; dzieci, nauczyciele, członkowie Rady Opiekuńczej; Szkoła Powszechna Nr 9 (ul. Wapienna 15)
- nr 2, z 11 I, s. 3: „choinka” szkolna; uczennice i grono nauczycielskie; Szkoła Powszechna Nr .....
- nr 3, z 18 I, s. 3: „choinka” dla dzieci członków Stow. Robotników Chrześcijańskich

1932

- nr 1, z 3 I, s. 3: „gwiazdka” dla najbiedniejszych zorganizowana przez Stowarzyszenie Katolików Mówiących po Niemiecku w podpisie: „w sali fabrycznej na Księżym Młynie” Zjednoczonych Zakładów K. Scheiblera i L. Grohmana.
- nr 4, z 24 I, s. 5: „choinka” dla uczniów Szkoły Powszechnej Nr ..... (ul. Powszechna ....) zorganizowana przez Koło Rodziców, która odbyła się w szkolnej sali gimnastycznej

1933

- nr 1, z 1 I, s. 3: „gwiazdka” dla sierot „Gniazda” zorganizowana przez Komitet Rodzicielski Gimnazjum im. ks. S. Skorupki (XII 1932).
- nr 2, z 8 I, s. 2: wieczerza wigilijna dla najbiedniejszych uczniów Szkoły Powszechnej Nr 2, ul. Podmiejska 21 (250 osób) zorganizowana w sali gimnastycznej Szkoły (XII 1932)
- nr 3, z 15 I, s. 5: członkinie 12 ŁDH (żeńskiej) na „opłatku wigilijnym” w Komendzie Chorągwi Łódzkiej ZHP; na zdjęciu, obok harcerek, kierownictwo drużyny i Chorągwi
- nr 4, z 22 I, s. 3: „choinka” dla dzieci członków Stow. Robotników Chrześcijańskich. widok ogólny sali
- nr 6, z 5 II, s. 6: członkinie 9 ŁDH (żeńskiej) wraz z całą jej komendą na opłatku wigilijnym
- nr 51, z 17 XII, s. 1: zabawa „gwiazdkowa” dla dzieci rodzin wojskowych, zorganizowanej przez „Rodzinę Wojskową” w salach Garnizonowego Klubu Oficerskiego przy ul. św. Jerzego (6.12.1933)
- nr 53, z 31 XII, s. 1: uczestnicy „gwiazdki” dla najbiedniejszych mieszkańców Widzewa urządzonej w świetlicy „Widzewskiej Manufaktury” przez .....

1934

- nr 1, z 6 I, s. 2: – „choinka” dla dzieci członków Oddziału XI – Zdrowie–Brus Związku Strzeleckiego w Łodzi
  - „gwiazdka dla dzieci więźniów zorganizowana przez „Patronat” w gmachu gimnazjum Cecylii Waszczyńskiej
- nr 3, z 21 I, s. 5: „opłatek” dla pensjonariuszy Domu Noclegowego dla Kobiet przy ul. Cmentarnej 10, zorganizowany przez łódzki „Caritas”
- nr 4, z 28 I, s. 4: „opłatek” w świetlicy IV baonu im. W. Łukasińskiego 128 Miejskiego Pułku Przynsposobienia Wojskowego, zorganizowany przy współpracy Koła Przyjaciół IV baonu
  - s. 5: „opłatek” zorganizowany przez Koło Przyjaciół I Baonu w sali gimnastycznej Szkoły Powszechnej Nr 1 im. A. Mickiewicza (Nowo-Targowa 24) dla żołnierzy I baonu 128 Miejskiego Pułku Przynsposobienia Wojskowego
- nr 52, z 30 XII, s. 1: szkolny wigilijny „opłatek” w gimnazjum Adeli Skrzypkowskiej; uczennice, grono nauczycielskie

1935

- nr 1, z 6 I, s. 1: .....
  - s. 2: .....
  - s. 3: .....
  - s. 7: „gwiazdka” dla najbiedniejszych dzieci bałuckich, zorganizowana przez oddz. łódzki Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny (23.12.1934)
- nr 2, z 13 I, s. 5: „choinka” dla dzieci urzędników Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi zorganizowana pod protektoratem wojewodziny – Krystyny Hauke–Nowakowej przez Komitet Pań „Rodziny Urzędniczej” przy UW w reprezentacyjnej sali Urzędu
  - s. 7: uczestniczki „opłatka bożonarodzeniowego”, członkinie V Oddziału (żeńskie) Związku Strzeleckiego w Łodzi; zdjęcie wykonane w świetlicy Oddziału przy ul. Wierzbowej 13
- nr 3, z 20 I, s. 7: „opłatek” dla rodzin członków oddz. łódzkiego Robotniczego Instytutu Oświatowo–Kulturalnego im. S. Żeromskiego
- nr 4, z 27 I, s. 1: „choinka” dla dzieci członków Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich w sali teatralnej Domu Ludowego przy ul. Przejazd 34; widok ogólny sali (14.01.1935)
  - s. 6: „gwiazdka” dla dzieci pracowników Zjedn. Zakładów Włókienniczych „K. Scheibler i L. Grohman” zorganizowana z inicjatywy Sekcji Kobiet zakładowego Klubu Pracowniczego (12.01.1935)
- nr 5, z 2 II, s. 4: – „gwiazdka” dla dzieci bezrobotnych zorganizowana przez Robotniczy Instytut Oświatowo–Kulturalny im. S. Żeromskiego
  - „opłatek” członków Stowarzyszenia Powstańców Śląskich „Legion Śląski”, oddz. w Łodzi
  - s. 7: „opłatek” członkiń III Oddziału (żeńskie) Związku Strzeleckiego w Łodzi

3. ŚWIETLICE

– Niższych Funkcjonariuszy Policji Państwowej w Łodzi

patrz: POLICJA PAŃSTWOWA w ŁODZI – Świetlica Niższych Funkcjonariuszy Policji Państwowej w Łodzi

– Komitetu „Akcji Katolickiej”

Adres: ul. Narutowicza 31

– „Rodziny Policyjnej”, koło Łódź-Miasto

Adres: .....

Otwarta i poświęcona ..... 193... roku

1934

- nr 6, z 15 IV, s. 4: – grupa dzieci uczęszczających do Świetlicy, która przygotowała przedstawienie na akademii z okazji imienin J. Piłsudskiego
- pokój nauki w Świetlicy

– Sióstr Pogotowia Sanitarnego PCK

Adres: .....

Otwarta i poświęcona ... . 01 lub 02.1935 roku

1935

- nr 6, z 10 II, s. 3: uczestnicy uroczystości otwarcia i poświęcenia Świetlicy

– Świetlica Przeciwalkoholowa dla Bezdomnych Kobiet

- porównaj: – **DOMY** – noclegowe – Dom Noclegowy dla Kobiet
- **OSOBY** – **MICHALSKI H.....** (kier. świetlicy), **NOWICKI** Stanisław (ks., dyr. Akcji Katolickiej), **PAWLICZAK S.....** (z-ca kier. świetlicy)
  - **ZAKONY** – ss. Albertynki

Adres: Strzelców Kaniowskich 32.

Uruchomiona w II poł. marca 1939 r. staraniem Sekcji Antyalkoholowej przy Diecezjalnym Instytucie Akcji Katolickiej, przy współdziałaniu Wydziału Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego m. Łodzi. Prowadziły ją ss. Albertynki, które w tym samym miejscu prowadziły też „Dom Noclegowy dla Kobiet”, wraz z kilkoma świetliczankami, zapewne zatrudnionymi przez władze miasta.

1939

- nr 11, z 19 III, s. 7: uroczystość poświęcenie (przez dyr. Akcji Katolickiej w Łodzi, ks. Stan. Nowickiego) i uruchomienia Świetlicy

– I Miejska

Adres: ul. Narutowicza 41 (od 1927 lub 28 r. – Kopernika 19)

– II Miejska

porównaj: **ORKIESTRY** – Orkiestra II Świetlicy Miejskiej

Adres: ul. Lokatorska 16

c.d. w przygotowaniu